

Flu. 81/1988.

Dr. T ó t h János elvtársnak,
a MTESZ főtitkára

B u d a p e s t

Kedves Tóth Elvtárs!

Az MSZMP Központi Bizottsága Országos Értekezletének állásfoglalástervezetéhez az újítási-találmányi terület szempontjából az alábbi észrevételeket teszem.

1. A tervezet II/1. pontja foglalkozik a műszaki fejlődés kérdéskörével. Úgy tűnik azonban, hogy az itt alkalmazott megközelítés részben nem határolja el elég világosan a célprioritásokat az eszközprioritásoktól, részben pedig a műszaki fejlődésre utalás meglehetősen defenzív jellegű. Álláspontom szerint a II/1. pont 2. mondatában a gazdálkodás hatékonyságának növelése, a külső adósságállomány növekedésének fékezése, majd megállítása, a belső költségvetési egyensúly megteremtése jelenti a célprioritásokat, amelyeket a műszaki, technológiai fejlődés meggyorsítása (és nem csupán az elmaradás csökkentése), a termékszerkezet folyamatos korszerűsítése, a piaci versenyképesség javítása útján kell elérni.

2. A II/1. pont 3. mondatában ahelyett, hogy "annak ellenére meg kell valósítani azokat, hogy ütköznek mind a gazdálkodó szervezetek, mind a lakosság egyes rövid távú érdekeivel", azt kell kihangsúlyozni, hogy "olyan hosszú távú érde-

keltséget kell kialakítani, hogy a jelzett célok ne ütközze-
nek a gazdálkodó szervezetek, a lakosság, illetve a költség-
vetés egyes rövid távú érdekeivel".

3. A II/1. pont 2. bekezdésében a következő fogalmazást javasolom: "támogatjuk mindazoknak az eszközöknek az alkalmazá-
sát, amelyek a termelővállalatokat a piac törvényeinek figye-
lembevételére ösztönzik és kényszerítik, amelyek segítik a
társadalmi tőke, a műszaki, szellemi termékek és a munkaerő
megfelelő áramlását a hatékonyabb területekre."

4. A II/3. pont 2. bekezdésében az alábbi fogalmazást javasolom: "A párt kiemelten kíván építeni a tudományos kuta-
tásra és a műszaki fejlesztésre, amely a társadalom előtt ál-
ló feladatok megoldásában, a népgazdaság megújulásában megha-
tározó szerepet játszik. Mindenekelőtt az előremutató, magas
színvonalú, a gazdasági és társadalmi fejlődés szempontjából
fontos - tudományos és piaci sikert egyaránt ígérő - alapku-
tatások támogatását indokolt fokozni. Tovább kell fejleszte-
ni a tudományos és műszaki eredmények vállalati hasznosítá-
sát - a piaci verseny érvényesülésével és állami szervezési
eszközökkel egyaránt - segítő közgazdasági, jogi, pénzügyi és
szervezeti feltételeket". Ez utóbbiak lerögzítése azért fontos,
hogy kellő egyensúly alakuljon ki a szemléletben is a kutatás-
fejlesztés elméleti és gyakorlati irányultsága, továbbá az
ezzel kapcsolatos piaci és állami szervező erők között.

B u d a p e s t , 1988. április "M"

Elvtársi üdvözlettel:

/: Dr. Pusztai Gyula :/

Dr. Pusztai Gyula elvtársnak
az OTH elnöke

*Ami a főszt. Amiel
12af.
P/*

Kedves Elvtárs/nő!

Az MSZMP Központi Bizottsága 1988. március 23-24-i elfogadott állásfoglalásában felkérte a társadalmi szervezeteket, köztük a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének Elnökségét, hogy vitassa meg a pártértekezlet állásfoglalásának tervezetét és véleményét juttassa el a Központi Bizottsághoz.

Tájékoztatom, hogy a felkérésnek eleget téve a MTESZ Országos Elnöksége 1988. április 14-én /csütörtökön/ 10,30 órakor soron kívüli - egyesületi főtitkárokkal, területi titkárokkal kibővített - ülést tart.

A részletes meghívót és a vitaindító írásbeli javaslatot április 11-én küldjük meg.

Az állásfoglalás-tervezet rövidesen megjelenik a napilapokban. Kérjük az egyesületek és a MTESZ területi szervezetek szűkebb vezetőségét, hogy annak ismeretében sürgősen alakítsák ki álláspontjukat és április 8-áig részünkre megküldeni sziveskedjenek.

Az észrevételek, javaslatok figyelembe vételével munkabizottság készíti el az elnökségi ülésre megküldendő vitaindító anyagot.

Korábbi gyakorlatunk szerint az észrevételeket a következő szempontok alapján kérjük összeállítani:

- a/ általános megjegyzések;
- b/ konkrét észrevételek, javaslatok /mivel értenek egyet, mivel nem értenek egyet és mit javasolnak helyette a dokumentumban/.

Kérjük, hogy az elnökségi írásbeli vitaindító anyagot is figyelembe véve az egyesületek és a területi szervezetek vezetői lényeges mondanivalójukat szóban is fogalmazzák meg az Országos Elnökség ülésén.

Ezuton előzetesen értesitem arról is, hogy az országos pártértekezlet időpontjára tekintettel május 20-ára tervezett elnökségi ülésünk időpontja május 27-ére módosul.

Budapest, 1988. március 31.

Elvtársi üdvözlettel:

Dr. Tóth János

erejeként – támaszkodik a Hazafias Népfontra legfontosabb céljaink elfogadtatásában, a szövetségesek megnyerésében, a társadalmi egyetértés megteremtésében. Ugyanakkor számol azzal a politikai és világnézeti sokszínűséggel, amelyet a mozgalom megtestesít.

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség a párt ifjúsági szervezete, a magyar ifjúság politikai tömegszervezete. A Kommunista Ifjúsági Szövetséget a párt – szervezeti önállóságának tiszteletben tartásával – politikai eszközökkel, közvetlenül irányítja.

A párt szükségesnek tartja, hogy a KISZ részt vegyen a társadalompolitikai döntések előkészítésében, igényli, hogy az ifjúságot érintő ügyekben önálló javaslatokat dolgozzon ki. Az ifjúsági szövetség képviselje határozottan a fiatalság érdekeit. A pártnak nagyobb figyelmet kell fordítani az ifjúság megnyerésére, a társadalmi esélykülönbségek mérséklésére. Fontosnak tartjuk, hogy a fiatalok megszerezzék a jövőben nélkülözhetetlen műveltséget, szakmai ismereteket. Kezdeményezzük szélesebb körű bevonásukat a vezetésbe és a közéletbe. Szorgalmazzuk a pályakezdés és a családalapítás feltételeinek javítását.

Továbbra is támogatjuk az egyes ifjúsági rétegek és csoportok érdeklődési körének és sajátos érdekeinek megfelelő, önkormányzó ifjúsági körök, klubok, egyesületek létrehozását.

A jövőben fokozottan építünk azokra a társadalmi szervezetekre, mozgalmakra, szövetségekre és egyesületekre, amelyek a társadalmi élet különböző területein, a kultúrában, az egészségügyben, a sportban fejtik ki tevékenységüket. Társadalmunkban helye van minden olyan helyi, területi, országos szervezetnek, egyesületnek, amely a szocialista törvényesség keretei között működik.

Politikai intézményrendszerünk kiegyensúlyozott működésének alapfeltétele, hogy törvények rögzítsék az érdekérvényesítés szabályait. A párt tagjai kezdeményezően vegyenek részt a társadalmi és tömegszervezetek munkájában, segítsék e szervezetek hatékony és szocialista célú működését.

4. A szocialista demokrácia kiteljesítésének fontos feltétele a társadalmi nyilvánosság, amely jobb lehetőségeket teremt a közéleti tájékozódáshoz, az érdekek különbözőségének és azonosságának felismeréséhez, a közmegegyezés létrehozásához, a társadalmi ellenőrzéshez.

A politikai nyilvánosság terjedjen ki az állami, a társadalmi életre, az állampolgári jogokra és gyakorlásuk módjára is. Kapjanak nyilvánosságot a döntés-előkészítési koncepciók, a megoldási változatok.

Javítani kell az állami és politikai döntésekről szóló tájékoztatást. A Központi Bizottságnak és végrehajtó szerveinek a társadalmat érintő jelentős határozatairól, a Központi Ellenőrző Bizottság fontosabb állásfoglalásairól, a különböző szintű pártbizottságok tanácskozásairól rendszeres tájékoztatást kell adni.

A párt tevékenységének nyilvánosságát elsősorban a pártsajtó teremtsen meg. A párt lapjai és folyóiratai képviseljék a párt testületeinek, szerveinek álláspontját a vitákban.

A párt az elvi irányítás eszközeivel és módszereivel erősítse politikai befolyását a tömegtájékoztatásban. A lapalapító és lapfenntartó állami, társadalmi szervek és egyesületek teljes politikai, szakmai, erkölcsi és anyagi felelősséget viseljenek lapjaikért.

A tömegtájékoztatás dolgozói elkötelezetten és felelősséggel oldják meg a

hiteles és gyors tájékoztató és kulturális tevékenység útjában álló jelenségtől, a közélet tisztaságáig harchoz.

11 - 13 = 3 oldal

á-
a-
n-
ni

II

1. A párt gazdaságpolitikájának középpontjában a gazdasági-társadalmi kibontakozási programban meghatározott tennivalók állnak. A következő években a legfontosabb cél a gazdálkodás hatékonyságának növelése, a külső adósságállomány növekedésének fékezése, majd megállítása, a belső költségvetési egyensúly megteremtése, a műszaki, technológiai elmaradás csökkentése, a termékszerkezet folyamatos korszerűsítése, a piaci versenyképesség javítása. E célok eléréséhez jelentős nemzeti, társadalmi érdek fűződik, ezért annak ellenére meg kell valósítani azokat, hogy ütköznek mind a gazdálkodó szervezetek, mind a lakosság egyes rövid távú érdekeivel.

Abból kiindulva, hogy a szocialista gazdaság ártermelő gazdaság, támogatjuk mindazoknak az eszközöknek az alkalmazását, amelyek a termelővállalatokat a piac törvényeinek figyelembevételére kényszerítik, amelyek segítik a társadalmi tőke és a munkaerő megfelelő áramlását a hatékonyabb területekre.

Többszektörű gazdasági rendszerünkben meghatározó az állami és a szövetkezeti tulajdon, és ez a jövőben is így marad. A gazdasági teljesítmény növelésében valamennyi gazdálkodó szervezetnek – mérettől, tulajdon- és tevékenységi formától függetlenül – részt kell vállalnia. Fontos feladatunk az állami és a szövetkezeti tulajdon működtetésének hatékonyabbá tétele. Támogatjuk a vegyes tulajdonú vállalkozásokat, a magántevékenységet, minden olyan kezdeményezést, amely a nemzeti jövedelem növekedését és a lakosság életviszonyainak javítását, szocialista értékeink gyarapítását szolgálja. Ennek érdekében bővítjük a különféle tulajdonformák működésének lehetőségeit, biztosítjuk változatos kombinációikhoz a megfelelő szervezeti kereteket.

Szükség van új társasági törvényre, amely lehetővé teszi a gazdálkodás szervezeti kereteinek bővítését, ösztönzi közös vállalkozások létrehozását, a magánvállalkozások és a külföldi működőtőke fokozott bevonását, a kollektív tulajdonosi érdekeltség erősítését.

2. Tovább kell folytatni a gazdasági reformot. A gazdaságirányításban egyszerű, áttekinthető megoldásokra és gyakorlatra van szükség. A gazdaságirányítás tegye lehetővé, hogy a gazdaság szereplői magas szintű jogszabályokban rögzített és hosszabb távra érvényes feltételek közt dolgozhassanak, segítse, hogy gyorsan és rugalmasan alkalmazkodjanak a változásokhoz. A nagyobb gazdálkodói önállósághoz, bővülő jogkörökhöz és felelősséghez igazodóan célszerű fejleszteni a központi irányítás intézményeit, munkamegosztását és kapcsolatrendszerét.

Szükségesnek tartjuk, hogy a népgazdasági terv mindinkább az alapvető gazdaságpolitikai célok összehangolásának, a kívánatos arányok érvényesítésének, a fő gazdasági folyamatok prognosztizálásának, befolyásolásának eszközévé váljon.

Az ipar, a mezőgazdaság, a kereskedelem és a szolgáltatás területén a vállalkozások számára olyan szabályozott működési feltételeket kell kialakítani,

amelyek lehetővé teszik a munkával arányos jövedelemszerzést és a munkaerő-utánpótlást.

Az árrendszer változásaival együtt szükség van átfogó bérreformra, amelynek végrehajtásával megvalósítható a teljesítmények és keresetek jobb összhangja. A bérreform segítse elő a keresetszabályozás kötöttségeinek fokozatos feloldását, a munka társadalmi hasznosságának, eredményességének megfelelő bérrarányok kialakítását, a vállalati belső érdekelttségi rendszerek javítását.

Számolunk azzal, hogy a kibontakozási program gazdasági feltételeinek megteremtésével – különösen a stabilizáció időszakában – fennmaradnak, egyes területeken fokozódnak a társadalmi feszültségek. Ezek enyhítése, méltányos kezelése, valamint az elosztási rendszer ellentmondásainak feloldása elsősorban az állami szociálpolitika eszközeivel történjék.

A gazdaság szerkezetének átalakítása elkerülhetetlenné teszi a munkaerő nagyobb arányú mozgását, de ennek ismeretében sem fogadható el a tartós és tömeges munkanélküliség. A munka nélkül maradó emberek sorsa intézményes segítséget igényel. Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű emberek, csoportok foglalkoztatási problémáinak megoldására.

Indokolt megvizsgálni annak lehetőségét, hogy egy minimális ellátási szintet az állam garantáljon. Intézményesen gondoskodni kell az önhibájukon kívül nehéz helyzetbe kerültekről. A szociálpolitikai eszközökkel mindinkább a családokat támogassuk. Kapjanak további ösztönzést, támogatást a szociális problémák felelősségteljes megoldását szorgalmazó öntevékeny állampolgári és társadalmi kezdeményezések.

Fokozatosan alakuljon ki a – a korszerűsített társadalombiztosítást és nyugdíjrendszert magában foglaló – szociálpolitika egységes rendszere. A szociálpolitikai intézkedések ne korlátozzák, hanem lehetőleg segítsék a gazdaság teljesítőképességének növekedését. Egyéni és társadalmi érdek, hogy a lakosság egészségi állapota javuljon; erre irányul az egészségmegőrzés társadalmi-nemzeti programja. Népesedéspolitikai céljainknak megfelelően fokozatosan lépéseket szükséges tenni a gyermeknevelés családi terheinek enyhítésére.

A lakásépítés és lakásgazdálkodás átfogó korszerűsítése révén mindinkább érvényesüljenek a valóságos érték- és költségviszonyok, kapjon kellő figyelmet a szociálisan rászorulóknak és az első lakást építők támogatása, a fővárosi lakáshelyzetének javítása, a lakáskínálat bővítése.

Arányosabb területfejlesztésre van szükség, amelynek keretében növelni kell a kisebb települések népességmegtartó képességét. A már elfogadott országos és megyei programok alapján folytatódjék az elmaradott térségek gazdasági alapjainak erősítése.

3. Az értelmiség egyre jelentősebb szerepet tölt be a társadalomban. Az értéket teremtő szellemi munka napjainkban döntő tényezője a társadalmi és gazdasági előrehaladásnak. Az értelmiség növekvő mértékben részese a javak előállításának, a társadalmi erőforrások újrateremtésének. Ennek ki kell fejeződnie a szellemi munka, a tudás, a teljesítmény megfelelő politikai, anyagi és erkölcsi megbecsülésében.

A párt kiemelten kíván építeni a tudományos kutatásra, amely a társadalom előtt álló feladatok megoldásában, a népgazdaság műszaki megújulásában meghatározó szerepet játszik. Mindenekelőtt az előremutató, magas szín-

vonalú, a gazdasági és társadalmi fejlődés szempontjából fontos alapkutató-sok támogatását indokolt fokozni. Tovább kell fejleszteni a tudományos eredmények vállalati hasznosítását segítő közgazdasági, jogi, pénzügyi és szervezeti feltételeket.

Népünk műveltsége, iskolázottságának, szakképzettségének színvonala egyre inkább meghatározó tényezője a társadalmi-gazdasági haladásnak. A művelődés, az oktatás feltételeinek javítására a központi források szűkösségének időszakában is nagy figyelmet kell fordítani.

Az oktatási rendszert jobban hozzá kell igazítani a foglalkoztatottság strukturális és területi változásaihoz, a demográfiai helyzet alakulásához. Ennek fontos feltétele, hogy a képzés és a foglalkoztatás közötti összhang és a közös érdekeltség erősödjék. Az oktatási intézmények nyújtsanak segítséget a vállalatoknál folyó vagy az általuk kezdeményezett munkaerő-átképzéshez és továbbképzéshez.

Az oktatás tartalmi fejlesztése segítse elő a korszerű általános műveltség, a szélesebb alapokon nyugvó szakmai felkészültség megteremtését.

A népgazdaság feladataival összhangban a kilencvenes évek elejére növelni szükséges az érettségit adó középfokú képzésben és a felsőoktatásban tanulók létszámát. Az ehhez szükséges feltételek megteremtését meg kell kezdeni.

4. Az elmúlt években sokszínűbbé vált a kulturális és művészeti élet. A kulturális intézményrendszer tevékenységében ugyanakkor működés- és értékrendbeli elbizonytalanodás tapasztalható. A gazdasági élet piaci vonásainak mechanikus érvényesítése, illetve a kulturális terület átfogó reformjának késlekedése miatt is, a kulturális kínálatban az értékek rovására teret nyertek az izléstelen, silány, eszmeileg zavaros művek és produkciók.

A kedvező irányú elmozdulást elsősorban a művelődéspolitika feltétel- és intézményrendszerének jelentős korszerűsítésével, az igények formálásával, az ízlés fejlesztésével, az oktatói munka kulturális nevelő hatásának fokozásával kell elérni. Az értékes kezdeményezéseket határozott célú állami támogatással fel kell karolni. E téren nagy jelentőségű az országos hatókörű művelődési és tömegtájékoztató intézmények – elsősorban a televízió és a rádió – kulturális kínálatának további javítása.

Fontos célunk a művelődési esélyek és lehetőségek fokozatos kiegyenlítése. Ehhez elsősorban a művelődés területi feltételeiben meglévő különbségek csökkentésével juthatunk közelebb.

III

Hazánk kedvező nemzetközi megítélését mindenekelőtt szocialista országépítő munkánk eredményeivel vívtuk ki, s ezzel őrizhetjük meg a jövőben is. Ennek a munkának alapvető feltétele a béke, a különböző társadalmi berendezkedésű országok együttműködése. Erre a felismerésre épül pártunk és a Magyar Népköztársaság aktív nemzetközi tevékenysége. Békepolitikánk, amelyet társadalmunk legkülönbözőbb rétegei egységesen támogatnak, a nemzeti összefogás egyik fontos tényezőjévé vált.

Társadalmi-gazdasági céljaink eléréséhez kedvező feltételeket teremt a szocialista országokban kibontakozó megújulási folyamat. A szocialista világ fejlődésének új szakaszába lépett. Ezt a szakaszt a valósággal való kritikus és önkritikus szembenézés, a realizmus és a fejlődés új követelményeihez való